

WHAT CADASTRAL TAX RATE SHOULD BE IMPOSED ON FARM ASSETS

JAKĄ STAWKĄ PODATKU KATASTRALNEGO OPODATKOWAĆ MAJĄTEK GOSPODARSTW ROLNYCH

MARIAN PODSTAWKA

Citation: Podstawka, M. (2022). What Cadastral Tax Rate Should Be Imposed on Farm Assets / Jaką stawką podatku katastralnego opodatkować majątek gospodarstw rolnych. *Zagadnienia Ekonomiki Rolnej / Problems of Agricultural Economics*, 371(2), 91–101. <https://doi.org/10.30858/zer/147882>

Abstract

The aim of the study was to determine cadastral tax rate calculated on farm assets, which would allow for replacing the current wealth taxes without increasing the tax burden for farms. The research was based on data from FADN (Farm Accountancy Data Network) farms. The method of financial analysis simulation was used. The research shows that the total wealth tax burden related to farm income is small. The taxes are the greatest burden to the income of very small farms whose economic size is between EUR 2,000 and 8,000 annually (7.37%) and farms dealing with field crops (4.36%). Meanwhile, farms dealing with horticulture (0.69%) and poultry production (0.54%), as well as large farms with an annual economic size of EUR 100,000–500,000 (1.93%) and very large farms with an economic size of more than EUR 500,000 (1.13%) currently pay relatively lower taxes. It was also found that significant changes occurred in the structure of farm assets. While in the 1970s the largest share (approx. 84%) of the assets of individual farms at that time concerned buildings, currently the share of buildings in assets decreased to approx. 19%. There is a relatively larger share of buildings in assets among farms specialized in horticulture and poultry amounting to 43.2 and 37.8%, respectively. The research allowed for determining the rate of a possible cadastral tax, while maintaining the current tax burden for farms. The tax rate may not exceed 0.22%. Relating it to the value of buildings, permanent crops, and land, it will not increase the current tax burden for farms.

Keywords: farm assets, cadastral tax, tax rate.

JEL codes: H20, Q12, Q14.

Abstrakt

Celem opracowania było określenie wysokości stawki podatku katastralnego naliczanego od wartości majątku, która pozwoliłaby na zastąpienie obecnie funkcjonujących podatków majątkowych, bez zwiększania obciążeń podatkowych dla gospodarstw rolnych. Badania wykonano na podstawie wyników rachunkowości rolnej gospodarstw FADN. Zastosowano metodę symulacji analizy finansowej. Z przeprowadzonych badań wynika, że łączny ciężar podatków majątkowych odnoszony do dochodów gospodarstw jest niewielki. W największym stopniu obciążone są tymi podatkami dochody gospodarstw bardzo małych, osiągających rocznie wielkość ekonomiczną pomiędzy 2 a 8 tys. euro (7,37%), oraz dochody gospodarstw zajmujących się uprawami polowymi (4,36%). Relatywnie mniejsze obecne ciężary podatkowe ponoszą gospodarstwa zajmujące się produkcją ogrodniczą (0,69%), drobiarską (0,54%) oraz gospodarstwa duże osiągające roczną wielkość ekonomiczną 100–500 tys. euro (1,93%) i gospodarstwa bardzo duże o wielkości ekonomicznej powyżej 500 tys. euro (1,13%). Stwierdzono ponadto, że w strukturze majątku gospodarstw rolnych nastąpiły istotne zmiany. O ile w latach 70. XX wieku największy udział (ok. 84%) majątku ówczesnych gospodarstw indywidualnych stanowiły budynki, to aktualnie udział budynków w aktywach zmniejszył się do ok. 19%. Relatywnie większy udział budynków w majątku ma miejsce wśród gospodarstw ogrodniczych i drobiarskich. Wynosi odpowiednio: 43,2 i 37,8%. Badania pozwoliły określić stawkę ewentualnego podatku katastralnego, przy zachowaniu dotychczasowego ciężaru podatkowego gospodarstw rolnych. Stawka tego podatku nie może przekraczać 0,22%. Odnosząc ją do wartości budynków, upraw trwałych i ziemi, nie spowoduje to zwiększenia dotychczasowego ciężaru podatkowego gospodarstw rolnych.

Słowa kluczowe: majątek gospodarstw rolnych, podatek katastralny, stawka podatku.

Kody JEL: H20, Q12, Q14.

Introduction

It is obvious that taxes always evoke great emotions. They concern the subject of taxation, tax rates, and consequently tax burden, the most important of which is the tax burden measured by the ratio of tax to taxpayers' income. In other words, it is about relating taxes to the taxpayers' ability to pay. When making changes to taxes, one should follow the principle that, when introducing them, the current burden should be maintained. This is especially important in the first period after the changes have been introduced. In Poland, as compared to other EU countries, there is no classic cadastral tax on the taxpayer's property, including farm assets. However, basically all taxes paid by farmers are property-based. They include agricultural land tax, real estate tax, forestry tax, and vehicle tax. The abovementioned taxes are calculated on farm assets. However, the basis for the calculation is not the value of the assets expressed in PLN. Indirectly, this value, or more correctly the value of farm assets, is provided by conversion factors in the agricultural tax on land, physical hectares in the forestry tax, or in the real estate tax by their area expressed in square meters.

In recent years (starting from 1994), proposals regarding cadastral tax have appeared in Poland. Upon the establishment of poviats by the Act of June 5, 1998 (Ustawa, 1998), their own tasks included keeping real estate cadasters, i.e., a register

Wstęp

Jest prawdą oczywistą, że podatki budzą zawsze ogromne emocje. Dotyczą one przedmiotu opodatkowania, stawek podatkowych i w rezultacie ciężaru podatkowego, z których najistotniejszym jest ów ciężar podatkowy mierzony relacją podatku do dochodów podatników. Innymi słowy, chodzi tu o odniesienie podatków do zdolności podatkowej podatników. Dokonując zmian w podatkach, należałoby kierować się zasadą, aby w wyniku ich wprowadzenia zachować dotychczasowy ich ciężar. Jest to szczególnie istotne w pierwszym okresie po wprowadzeniu zmian. W Polsce, w porównaniu z innymi państwami unijnymi, nie funkcjonuje klasyczny podatek katastralny od wartości majątku podatnika, w tym od majątku gospodarstw rolnych. Aczkolwiek w zasadzie wszystkie podatki płacone przez rolników mają charakter majątkowy. Wymienić tu można podatek rolny od gruntów, podatek od nieruchomości, podatek od lasów czy podatek od środków transportowych. Wymienione podatki naliczane są od majątku gospodarstw rolnych, z tym, że podstawą ich wymiaru nie jest wartość tego majątku wyrażona w złotych. Pośrednio o tej wartości, a poprawniej – cenności majątku gospodarstw rolnych świadczą w podatku rolnym od gruntów współczynniki przeliczeniowe, w podatku od lasów hektary fizyczne, czy w podatku od nieruchomości ich powierzchnia wyrażona w m².

including information about their value, which is the basis for the cadastral tax calculation (Bydłosz, 2012). All attempts to date regarding the cadastral tax in Poland have not resulted in its introduction.¹ The cadaster (register) could contribute to civilizing the agricultural real estate market mainly by organizing ownership relations in the countryside. In the EU countries, farmers are obliged to pay a cadastral tax. For example, in Germany, tax rates vary depending on the federal state and range from 0.26 to 1% of the real estate value.

The aim of the study is to determine the amount of the cadastral tax rate calculated on the value of assets, which would allow for replacing the currently applicable wealth taxes without increasing the tax burden for farms. Maintaining the current tax burden, the cadastral tax rate related to farm assets should amount to 0.22%. The study was based on data from FADN (Farm Accountancy Data Network) farms. In recent years, the FADN research sample has amounted to approx. 12 thousand farms representing approx. 700 thousand farms in our country. The study uses the financial analysis simulation method. The results are presented in tabular form.

Assessment of Changes in Taxation of Farming Types

Currently, taxpayers who own farms are required to pay agricultural land tax, real estate tax (applies only to residential buildings), and forestry tax.² Table 1 presents the features of FADN farms under analysis in 2020 by types of farming.

Na przestrzeni ostatnich lat (począwszy od 1994 roku) w Polsce pojawiały się propozycje dotyczące podatku katastralnego. Z chwilą wprowadzenia powiatów ustawą z 5 czerwca 1998 roku (Ustawa, 1998) do ich zadań własnych zaliczono prowadzenie katastrów nieruchomości, czyli rejestru, wraz z informacją o ich wartości, która jest podstawą wymiaru podatku katastralnego (Bydłosz, 2012). Wszystkie dotychczasowe próby dotyczące podatku katastralnego w Polsce nie spowodowały jego wprowadzenia¹. Kataster (rejestr) mógłby przyczynić się do cywilizacji rynku nieruchomości rolnych głównie przez uporządkowanie stosunków własnościowych na wsi. W państwach unijnych, w odniesieniu do rolników, ma zastosowanie podatek katastralny. Przykładowo w Niemczech, stawki tego podatku są zróżnicowane w zależności od landu i wynoszą od 0,26 do 1% wartości nieruchomości.

Celem opracowania jest określenie wysokości stawki podatku katastralnego naliczanego od wartości majątku, która pozwoliłaby na zastąpienie obecnie funkcjonujących podatków majątkowych, bez zwiększania obciążeń podatkowych dla gospodarstw rolnych. Stawka podatku katastralnego odnośna do wartości majątku gospodarstw rolnych, zachowując dotychczasowy ciężar opodatkowania, winna wynosić 0,22%. Opracowanie przygotowano na podstawie wyników rachunkowości rolnej gospodarstw FADN (ang. *Farm Accountancy Data Network*). W ostatnich latach próba badawcza FADN wynosiła ok. 12 tys. gospodarstw rolnych, które reprezentują ok. 700 tys. gospodarstw rolnych w naszym kraju. W opracowaniu zastosowano metodę symulacji analizy finansowej. Wyniki badań przedstawiono w formie tabelarycznej.

Ocena zmian w opodatkowaniu typów rolniczych gospodarstw

Aktualnie podatnicy posiadający gospodarstwa rolne zobowiązani są do płacenia podatku rolnego od gruntów, podatku od nieruchomości (dotyczy tylko budynków mieszkalnych) i podatku leśnego². W tabeli 1 przedstawiono charakterystykę badanych gospodarstw FADN w 2020 roku według typów rolniczych.

¹ „General real estate taxation” is included in Chapter 2 of the Real Estate Management Act (Journal of Laws, 1997).

² In addition to the taxes, farmers pay VAT and excise duties. However, these are turnover taxes. They do not apply to farm assets.

¹ „Powszechna taksacja nieruchomości” znajduje się w rozdziale 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami (Ustawa, 1997).

² Rolnicy oprócz tych podatków, opłacają podatek VAT i akcyzę. Jednakże są to podatki od obrotu. Nie dotyczą one majątku gospodarstw.

Table 1. Selected features of FADN farms by types of farming**Tabela 1.** Wybrane charakterystyki gospodarstw FADN wydzielonych według typów rolniczych

Item / Wyszczególnienie	Types of farming / Typy rolnicze								Total / Razem
	Field crops (1) / Uprawy polowe (1)	Horticulture (2) / Uprawy ogrodnicze (2)	Permanent crops (4) / Uprawy trwałe (4)	Dairy cows (5) / Krowy mleczne (5)	Grazing livestock (6) / Zwierzęta trawożerne (6)	Pigs (71) / Trzoda chlewna (71)	Poultry (72) / Drób (72)	Mixed (8) / Mieszane (8)	
Farms represented / Liczba reprezentowanych gospodarstw	317,692.0	23,622.5	45,320.7	94,512.9	41,292.2	13,575.7	5,162.4	204,782.8	745,961.1
Economic size (EUR) / Wielkość ekonomiczna (euro)	20,229.7	77,035.5	19,175.9	45,355.0	19,849.0	92,897.7	201,073.8	22,524.8	28,330.9
Total labor input (AWU) / Nakłady pracy ogółem (AWU)	1.2	2.8	1.9	1.7	1.5	1.6	2.8	1.4	1.5
Total utilized agricultural area (ha) / Powierzchnia użytków rolnych (ha)	20.1	5.5	7.9	21.3	16.6	22.4	28.1	15.7	17.7
Total livestock units (LU) / Liczba zwierząt (SD)	0.8	0.2	0.0	28.2	14.9	79.8	144.0	11.8	10.4
Total assets at the end of the year (PLN) / Aktywa ogółem na koniec roku (zł)	792,424.9	610,134.6	627,684.3	1,090,849.3	719,191.5	1,325,208.4	1,894,359.5	700,690.9	802,538.9
Land and permanent crops at the end of the year (PLN) / Ziemia i uprawy trwałe na koniec roku (zł)	488,276.3	182,491.2	363,413.3	485,910.3	359,114.9	572,982.8	591,375.2	365,728.5	432,170.5
Buildings at the end of the year (PLN) / Budynki na koniec roku (zł)	119,246.3	263,563.6	125,279.1	214,922.1	143,975.6	348,656.8	716,662.2	146,081.7	153,350.2
Share of buildings in assets (%) / Udział budynków w aktywach (%)	15.0	43.2	20.0	19.7	20.0	26.3	37.8	20.8	19.1

Source: unpublished data from FADN farms.

Źródło: niepublikowane dane gospodarstw FADN.

Table 2. Current tax burden on FADN farms by types of farming**Tabela 2.** Aktualne obciążenia podatkowe gospodarstw FADN wydzielonych według typów rolniczych

Item / Wyszczególnienie	Types of farming / Typy rolnicze								Total / Razem
	Field crops (1) / Uprawy polowe (1)	Horticulture (2) / Uprawy ogrodnicze (2)	Permanent crops (4) / Uprawy trwałe (4)	Dairy cows (5) / Krowy mleczne (5)	Grazing livestock (6) / Zwierzęta trawożerne (6)	Pigs (71) / Trzoda chlewna (71)	Poultry (72) / Drób (72)	Mixed (8) / Mieszane (8)	
Taxes (PLN) / Podatki (zł)	1,716.1	556.2	809.5	1,124.3	850.7	1,488.1	1,605.0	1,051.1	1,313.9
Agricultural tax (PLN) / Podatek rolny (zł)	1,678.4	486.8	765.1	1,061.7	809.6	1,437.0	1,492.5	1,012.5	1,270.5
Forestry tax (PLN) / Podatek leśny (zł)	27.0	17.7	21.4	55.4	35.0	33.0	52.4	28.8	31.2
Real estate tax (PLN) / Podatek od nieruchomości (zł)	3.0	15.9	1.4	3.6	3.5	0.9	11.0	4.8	3.9
Gross value added (PLN) / Wartość dodana brutto (zł)	63,465.1	149,243.8	84,975.4	126,334.7	47,709.8	142,522.2	415,437.9	50,268.9	74,833.6
Depreciation (PLN) / Amortyzacja (zł)	18,682.9	29,704.8	25,198.7	29,209.2	16,874.2	34,744.8	60,048.3	17,013.9	20,781.7
Net value added (PLN) / Wartość dodana netto (zł)	44,782.2	119,539.0	59,776.7	97,125.6	30,835.6	107,777.3	355,389.5	33,255.0	54,051.9
Family farm income (PLN) / Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego (zł)	39,346.2	80,196.8	48,943.7	91,389.1	28,831.9	102,362.9	297,632.7	30,681.9	47,790.5
Share of taxes in farm income (%) / Udział podatków w dochodzie gospodarstwa rolnego (%)	4.36	0.69	1.65	1.23	2.95	1.45	0.54	3.43	2.75

Source: as for Table 1.

Źródło: jak do tabeli 1.

It was found that farms dealing with livestock production have the largest assets. They include farms producing poultry, pigs, and milk. Farms dealing only with crop production have relatively smaller assets. The structure of assets of the farms is dominated by land and permanent crops. Apart from farms specialized in horticulture, buildings account for approx. 19% of assets.

The data indicate a very low taxation of the farm income in 2020 (Table 2). The ratio of total tax burden to income was 2.75% on average for the farm sample under consideration. The highest indicator of this type (4.36%) is among farms cultivating field crops. In turn, the income of farms specialized in horticulture and poultry was taxed at 0.69 and 0.54%, respectively. The most common tax burden on farms is the agricultural land tax. It is mainly correlated

Stwierdzono, że największe sumy aktywów posiadają gospodarstwa zajmujące się produkcją zwierzęcą. Należą do nich gospodarstwa zajmujące się produkcją drobiu, trzody chlewnej i mleka. Relatywnie mniejsze zasoby majątku posiadają gospodarstwa zajmujące się tylko produkcją roślinną. W strukturze majątku badanych gospodarstw dominuje ziemia i uprawy trwałe. Budynki, oprócz gospodarstw ogrodniczych, stanowią ok. 19% aktywów.

Uzyskane dane wskazują na bardzo niskie opodatkowanie dochodów badanych gospodarstw w 2020 roku (tabela 2). Relacja łącznych obciążeń podatkowych do dochodów wyniosła średnio dla badanej populacji gospodarstw 2,75%. Najwyższy tego rodzaju wskaźnik (4,36%) ma miejsce wśród gospodarstw prowadzących uprawy polowe. Z kolei gospodarstwa ogrodnicze i drobiowe uzyskały odpowiednio

with the area of farms. Hence, those farms with larger agricultural land pay a higher agricultural land tax (Table 2).

0,69 i 0,54% obciążenia podatkami swoich dochodów. Wśród obciążeń podatkowych gospodarstw rolnych dominuje podatek rolny od gruntów. Jest on głównie korelowany z powierzchnią gospodarstw. Stąd te gospodarstwa, które posiadają więcej użytków rolnych, płacą wyższy podatek rolny od gruntów (tabela 2).

Table 3. Effects of imposing cadastral tax at the rate of 0.22% on the farm assets

Tabela 3. Skutki opodatkowania majątku badanych gospodarstw podatkiem katastralnym o stawce 0,22 %

Item / Wyszczególnienie	Types of farming / Typy rolnicze								Total / Razem
	Field crops (1) / Uprawy polowe (1)	Horticulture (2) / Uprawy ogrodnicze (2)	Permanent crops (4) / Uprawy trwałe (4)	Dairy cows (5) / Krowy mleczne (5)	Grazing livestock (6) / Zwierzęta trawożerne (6)	Pigs (71) / Trzoda chlewna (71)	Poultry (72) / Drób (72)	Mixed (8) / Mieszane (8)	
Taxes (PLN) / Podatki (zł)	1,344.3	1,017.2	1,096.7	1,545.4	1,109.5	2,044.8	2,926.8	1,131.0	1,296.5
Cadastral tax at the rate of 0.22% (PLN) / Podatek katastralny o stawce 0,22% (zł)	1,336.5	981.3	1,075.1	1,541.8	1,106.8	2,027.6	2,877.7	1,126.0	1,288.1
Value of buildings, land, and permanent crops (PLN) / Wartość budynków, ziemi i upraw trwałych (zł)	607,522.6	446,654.8	488,692.4	700,832.4	503,120.5	921,639.6	1 308,037.4	502,810.2	585,520.7

Source: as for Table 1.

Źródło: jak do tabeli 1.

Table 3 shows a simulation of the cadastral tax burden on the assets of the farms under analysis. To maintain the current tax burden of the farms, it was found that the new cadastral tax rate cannot be higher than 0.22%. By adopting this rate in relation to the value of land, permanent crops, and buildings, it is possible to maintain the current tax burden among the farms by types of farming.

Assessment of Changes in Taxation of Economic Size Classes of Farms

This part of the study evaluates the effects of replacing the existing wealth taxes of the farms with cadastral tax. Table 4 presents selected economic features of the farms by economic size classes.

The data indicates that as the size of the economic class of farms grows, their area grows as well. Among the farms under consideration, their economic size is positively related to agricultural area. The share of buildings in the structure of assets is the largest among very large farms (27.9%)

W tabeli 3 pokazano symulację obciążeń podatkiem katastralnym majątku badanych gospodarstw. Chcąc zachować dotychczasowy poziom ciężarów podatkowych badanych gospodarstw, ustalono, że stawka nowego podatku katastralnego nie może być wyższa niż 0,22%. Przyjmując tę stawkę w stosunku do wartości ziemi, upraw trwałych i budynków, jest możliwe utrzymanie dotychczasowych ciężarów podatkowych wśród badanych gospodarstw wydzielonych według typów rolniczych.

Ocena zmian w opodatkowaniu klas ekonomicznych gospodarstw

W tej części opracowania dokonano oceny skutków zamiany dotychczasowych podatków majątkowych badanych gospodarstw na podatek katastralny. W tabeli 4 zamieszczono wybrane cechy ekonomiczne badanych gospodarstw wydzielonych według klas ekonomicznych.

Uzyskane dane wskazują, że w miarę wzrostu wielkości klasy ekonomicznej gospodarstw zwiększa się ich powierzchnia. Wśród badanych gospodarstw ich siła ekonomiczna ma dodatni związek z powierzchnią

and the lowest for medium-large farms (16.0%). Among the farms, the average share of buildings in the structure of assets is 19.1% (Tables 1 and 4). It is a new phenomenon in terms of the structure of farm assets in Poland. In the 1970s, the share of buildings in the structure of farm assets was much greater than today.

użytków rolnych. Udział budynków w strukturze aktywów wynosi najwięcej wśród gospodarstw bardzo dużych (27,9%), a najmniej w gospodarstwach średnio dużych (16,0%). Wśród badanych gospodarstw średnia udziału budynków w strukturze aktywów wynosi 19,1% (tabele 1 i 4). Jest to nowe zjawisko jeśli chodzi o strukturę majątkową gospodarstw rolnych w Polsce. W latach 70. ub. wieku udział budynków w strukturze majątku gospodarstw rolnych był znacznie większy niż obecnie.

Table 4. Selected features of FADN farms by economic classes

Tabela 4. Wybrane charakterystyki gospodarstw FADN wydzielonych według klas ekonomicznych

Item / Wyszczególnienie	Economic size classes / Klasy wielkości ekonomicznej						Total / Razem
	Very small (2 <= thousand EUR < 8) / Bardzo małe (2 <= tys. euro < 8)	Small (8 <= thousand EUR < 25) / Małe (8 <= tys. euro < 25)	Medium-small (25 <= thousand EUR < 50) / Średnio-małe (25 <= tys. euro < 50)	Medium-large (50 <= thousand EUR < 100) / Średnio-duże (50 <= tys. euro < 100)	Large (100 <= thousand EUR < 500) / Duże (100 <= tys. euro < 500)	Very large (thousand EUR >= 500) / Bardzo duże (tys. euro >= 500)	
Farms represented / Liczba reprezentowanych gospodarstw	252,492.6	294,452.9	108,793.8	58,586.8	29,167.0	2,468.0	745,961.1
Economic size (EUR) / Wielkość ekonomiczna (euro)	6,489.7	15,931.7	36,442.4	70,348.7	174,097.8	664,456.8	28,330.9
Total labor input (AWU) / Nakłady pracy ogółem (AWU)	1.1	1.4	1.7	2.0	2.7	7.9	1.5
Total utilized agricultural area (ha) / Powierzchnia użytków rolnych (ha)	7.6	13.1	23.3	38.7	76.7	174.0	17.7
Total livestock units (LU) / Liczba zwierząt (SD)	1.3	4.7	13.9	29.0	68.4	349.7	10.4
Total assets at the end of the year (PLN) / Aktywa ogółem na koniec roku (zł)	397,208.2	609,313.9	1,037,466.6	1,656,411.8	3,144,755.3	7,017,635.7	802,538.9
Land and permanent crops at the end of the year (PLN) / Ziemia i uprawy trwałe na koniec roku (zł)	226,422.4	346,439.4	557,635.1	835,557.7	1,610,546.7	2,677,310.2	432,170.5
Buildings at the end of the year (PLN) / Budynki na koniec roku (zł)	95,308.8	120,984.3	179,559.8	264,389.8	508,755.6	1,961,374.5	153,350.2
Share of buildings in assets (%) / Udział budynków w aktywach (%)	24.0	19.9	17.3	16.0	16.2	27.9	19.1

Source: as for Table 1.

Źródło: jak do tabeli 1.

In 1976, it was 83.4% in the case of individual farms (Manteuffel, 1979). Currently, the share is almost four times lower. This proves the significant changes that took place in the structure of farm assets. The significant decrease in the share of buildings in the structure of assets proves that the share of machinery, equipment, means of transport, and land has increased. Thus, the share of active assets in the structure of farm assets increased. Their value is also higher. After 2004, there was a more than twofold increase in farm assets (Szafraniec-Siluta, 2011).

W 1976 roku wynosił w gospodarstwach indywidualnych 83,4% (Manteuffel, 1979). Aktualnie udział ten jest prawie czterokrotnie niższy. Świadczy to o istotnych zmianach, jakie dokonały się w strukturze majątku gospodarstw rolnych. Znaczne zmniejszenie udziału budynków w strukturze majątku świadczy o tym, że wzrósł udział maszyn, urządzeń, środków transportowych i ziemi. Tym samym wzrósł udział aktywnych składników majątkowych w strukturze aktywów gospodarstw rolnych. Wzrosła także ich wartość. Po 2004 roku nastąpił ponad dwukrotny wzrost majątków w gospodarstwach rolnych (Szafraniec-Siluta, 2011).

Table 5. Current tax burden on FADN farms by economic classes

Tabela 5. Aktualne obciążenia podatkowe gospodarstw FADN wydzielonych według klas ekonomicznych

Item / Wyszczególnienie	Economic size classes / Klasy wielkości ekonomicznej						Total / Razem
	Very small (2 <= thousand EUR < 8) / Bardzo małe (2 <= tys. euro < 8)	Small (8 <= thousand EUR < 25) / Małe (8 <= tys. euro < 25)	Medium-small (25 <= thousand EUR < 50) / Średnio-małe (25 <= tys. euro < 50)	Medium-large (50 <= thousand EUR < 100) / Średnio-duże (50 <= tys. euro < 100)	Large (100 <= thousand EUR < 500) / Duże (100 <= tys. euro < 500)	Very large (thousand EUR >= 500) / Bardzo duże (tys. euro >= 500)	
Taxes (PLN) / Podatki (zł)	595.3	1,023.7	1,684.4	2,600.0	5,675.6	11,055.4	1,313.9
Agricultural tax (PLN) / Podatek rolny (zł)	565.5	983.5	1,629.3	2,532.4	5,587.3	10,842.0	1,270.5
Forestry tax (PLN) / Podatek leśny (zł)	26.9	28.8	36.7	40.2	46.1	110.9	31.2
Real estate tax (PLN) / Podatek od nieruchomości (zł)	1.2	5.7	3.8	5.7	6.8	–	3.9
Gross value added (PLN) / Wartość dodana brutto (zł)	18,726.6	45,140.6	99,414.4	187,674.6	426,164.1	1,443,270.1	74,833.6
Depreciation (PLN) / Amortyzacja (zł)	9,559.2	15,487.6	27,200.1	44,352.7	84,819.3	201,277.1	20,781.7
Net value added (PLN) / Wartość dodana netto (zł)	9,167.4	29,653.0	72,214.4	143,321.9	341,344.9	1,241,993.0	54,051.9
Family farm income (PLN) / Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego (zł)	8,072.3	27,223.3	64,975.7	128,907.0	293,309.7	980,343.7	47,790.5
Share of taxes in farm income (%) / Udział podatku w dochodach gospodarstwa rolnego (%)	7.37	3.75	2.59	2.01	1.93	1.13	2.75

Source: as for Table 1.

Źródło: jak do tabeli 1.

Table 6. Effects of imposing cadastral tax at the rate of 0.22% on the farm assets**Tabela 6.** Skutki opodatkowania majątku badanych gospodarstw podatkiem katastralnym o stawce 0,22%

Item / Wyszczególnienie	Economic size classes / Klasy wielkości ekonomicznej						Total / Razem
	Very small (2 ≤ thousand EUR < 8) / Bardzo małe (2 ≤ tys. euro < 8)	Small (8 ≤ thousand EUR < 25) / Małe (8 ≤ tys. euro < 25)	Medium-small (25 ≤ thousand EUR < 50) / Średnio-małe (25 ≤ tys. euro < 50)	Medium-large (50 ≤ thousand EUR < 100) / Średnio-duże (50 ≤ tys. euro < 100)	Large (100 ≤ thousand EUR < 500) / Duże (100 ≤ tys. euro < 500)	Very large (thousand EUR ≥ 500) / Bardzo duże (tys. euro ≥ 500)	
Taxes (PLN) / Podatki (zł)	709.5	1,034.1	1,636.4	2,441.6	4,697.9	10,307.6	1,296.5
Cadastral tax (PLN) / Podatek katastralny (zł)	707.8	1,028.3	1,621.8	2,419.9	4,662.5	10,205.1	1,288.1
Value of buildings, land, and permanent crops (PLN) / Wartość budynków, ziemi i upraw trwałych (zł)	321,731.2	467,423.7	737,194.9	1,099,947.5	2,119,302.3	4,638,684.7	585,520.7

Source: as for Table 1.

Źródło: jak do tabeli 1.

The current level of burden on the income of farms by economic classes is presented in Table 5. Among the economic classes of farms, the share of total current tax burden in income ranged from 7.37% for very small farms to 1.93% for large farms.

There is quite a characteristic regularity here that the larger the economic size of farms, the lower the level of tax burden on their income. Among the taxes, as indicated above, the agricultural land tax is of fundamental importance. It is correlated with the size of a farm, which increases with the growth of its economic strength. Thus, the lower burden of current taxes on income along with the growth of the economic size of farms proves that economically larger farms use their production resources more efficiently.

Table 6 shows a simulation assessment of the effects of replacing the current taxes with the cadastral tax. In the case of farms classified by economic classes, the idea was also not to increase the tax burden for farms by making changes to taxation. For this to happen, the rate in the new cadastral tax should be 0.22% as before.

Conclusions

The study presents the issue of possible taxation of farm assets with cadastral tax. Currently, farms pay taxes on their assets in the form of agricultural land

Aktualny poziom obciążeń dochodów gospodarstw wydzielonych według klas ekonomicznych zaprezentowano w tabeli 5. Wśród klas ekonomicznych gospodarstw udział łącznych aktualnych obciążeń podatkowych w dochodach kształtował się od 7,37% w gospodarstwach bardzo małych do 1,93% w gospodarstwach dużych.

Występuje tu dość charakterystyczna prawidłowość, że w miarę wzrostu wielkości ekonomicznej gospodarstw zmniejsza się stopień obciążeń ich dochodów aktualnie istniejącymi podatkami. Wśród tych podatków, jak wskazano wcześniej, zasadnicze znaczenie ma podatek rolny od gruntów. Jest on skorelowany z wielkością gospodarstwa, która rośnie wraz ze wzrostem jego siły ekonomicznej. A zatem niższe obciążenie aktualnymi podatkami dochodów w miarę wzrostu siły ekonomicznej gospodarstw świadczy o tym, że gospodarstwa silniejsze ekonomicznie efektywniej wykorzystują swoje zasoby produkcyjne.

W tabeli 6 pokazano symulacyjną ocenę skutków zmiany dotychczasowych podatków na podatek katastralny. W przypadku gospodarstw wydzielonych według klas ekonomicznych także chodziło o to, aby dokonując zmian w opodatkowaniu gospodarstw, nie spowodować wzrostu dla nich ciężaru podatkowego. Aby tak się stało, stawka w nowym podatku katastralnym powinna wynosić tak jak poprzednio 0,22%.

Wnioski

W opracowaniu przedstawiono problematykę ewentualnego opodatkowania majątku gospodarstw rolnych podatkiem katastralnym.

tax, real estate tax, and forestry tax. The structure of the burden is dominated by the agricultural land tax (approx. 97%). Other taxes account for a small share in the structure of tax burden. The total burden of wealth taxes related to farm income is small. The heaviest tax burden is on the income of very small farms with the economic size of between EUR 2,000 and 8,000 annually (7.37%), and the income of farms dealing with field crops (4.36%). Farms dealing with horticulture (0.69%) and poultry production (0.54%), as well as large farms with an annual economic size of between EUR 100,000 and 500,000 (1.93%) and very large farms with an annual economic size of more than EUR 500,000 (1.13%) currently pay relatively lower taxes.

The research shows that significant changes occurred in the structure of farm assets. While in the 1970s the largest share (approx. 84%) of assets of individual farms at that time constituted buildings, currently the share of buildings in assets decreased to approx. 19%. There is a relatively larger share of buildings in assets among horticultural and poultry farms. It amounts to 43.2 and 37.8%, respectively. The decreasing share of buildings in assets structure proves that the resources of active assets such as machinery, devices, and means of transport have increased. It is a positive phenomenon which probably results from the participation of Polish farms in the European Union common agricultural policy.

The research allowed for determining the rate of a possible cadastral tax, while maintaining the current tax burden for farms. The tax rate may not exceed 0.22%. Relating it to the value of buildings, permanent crops, and land, it will not increase the current tax burden for farms.

Introducing changes in the taxation of farms is associated with political, economic, and organizational risks. Apart from the political consequences of such changes, it is necessary to point out some substantive and organizational difficulties. First, it is necessary to decide which farm assets will be subject to taxation with the new cadastral tax. The next problem is establishing the rules and methods for the valuation of farm assets. Finally, it is important to adopt the new tax rate. The study only provides answers to the last issue.

Aktualnie gospodarstwa rolne opłacają podatki od ich majątku w postaci podatku rolnego od gruntów, podatku od nieruchomości i podatku od lasów. W strukturze tych obciążeń dominuje podatek rolny od gruntów (ok. 97%). Pozostałe podatki stanowią niewielki udział w strukturze obciążeń podatkowych. Łączny ciężar podatków majątkowych odnoszony do dochodów gospodarstw jest niewielki. W największym stopniu obciążone są tymi podatkami dochody gospodarstw bardzo małych, osiągające rocznie wielkość ekonomiczną pomiędzy 2 a 8 tys. euro (7,37%) oraz dochody gospodarstw zajmujących się uprawami polowymi (4,36%). Relatywnie mniejsze obecne ciężary podatkowe ponoszą gospodarstwa zajmujące się produkcją ogrodniczą (0,69%), drobiarską (0,54%) oraz gospodarstwa duże osiągające roczną wielkość ekonomiczną pomiędzy 100 a 500 tys. euro (1,93%) i gospodarstwa bardzo duże, realizujące roczną wielkość ekonomiczną powyżej 500 tys. euro (1,13%).

Z przeprowadzonych badań wynika, że w strukturze majątku gospodarstw rolnych nastąpiły istotne zmiany. O ile w latach 70. ub. wieku największy udział (ok. 84%) majątku ówczesnych gospodarstw indywidualnych stanowiły budynki, to aktualnie udział budynków w aktywach zmniejszył się do ok. 19%. Relatywnie większy udział budynków w majątku ma miejsce wśród gospodarstw ogrodniczych i drobiarskich. Wynosi odpowiednio 43,2 i 37,8%. Zmniejszanie się udziału budynków w strukturze majątku świadczy o tym, że zwiększyły się zasoby aktywnych składników majątkowych takich jak maszyny, urządzenia i środki transportowe. Jest to zjawisko pozytywnie i prawdopodobnie stanowi efekt udziału polskich gospodarstw w realizacji wspólnej polityki rolnej UE.

Przeprowadzone badania pozwoliły określić stawkę ewentualnego podatku katastralnego, przy zachowaniu dotychczasowego ciężaru podatkowego gospodarstw rolnych. Stawka tego podatku nie może przekraczać 0,22%. Odnosząc ją do wartości budynków, upraw trwałych i ziemi, nie spowoduje to zwiększenia dotychczasowego ciężaru podatkowego gospodarstw rolnych.

Wprowadzenie zmian w opodatkowaniu gospodarstw rolnych wiąże się z ryzykiem politycznym, ekonomicznym i organizacyjnym. Pomijając skutki polityczne takich zmian, należy wskazać na pewne trudności merytoryczno-organizacyjne. Przede wszystkim należy rozstrzygnąć, jakie składniki majątku gospodarstw będą podlegać opodatkowaniu nowym podatkiem katastralnym. Następnym problemem jest ustalenie zasad i metod wyceny aktywów gospodarstw. Wreszcie ważną kwestią jest przyjęcie stawki nowego podatku. Opracowanie daje jedynie odpowiedzi na ostatnią kwestię.

References

- Bydłosz, J. (2012). Kataster wielowymiarowy i uwarunkowania jego implementacji w Polsce. *Roczniki Geomatyki*, 10, 3(53), 47–54. <http://rg.ptip.org.pl/index.php/rg/article/view/RG2012-3-Bydlosz>
- Manteuffel, R. (1979). *Ekonomika i organizacja gospodarstwa rolnego*. Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne.
- Szafraniec-Siluta, E. (2011). Wpływ typu rolniczego na strukturę majątku gospodarstw rolnych w Polsce. *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*, 166, 716–725. <https://dbc.wroc.pl/publication/142533/edition/73909/wplyw-typu-rolniczego-na-strukture-majatku-gospodarstw-rolnych-w-polsce-szafraniec-siluta-ewa?language=pl>
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. 1997 nr 115 poz. 741). <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu19971150741>
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. 1998 nr 91 poz. 578). <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu19980910578>

Submission date / Data nadeśnięcia: 20.01.2022.

Final revision date / Data ostatniej recenzji: 17.02.2022.

Acceptance date / Data akceptacji do druku: 31.03.2022.

© 2022 Podstawka, M. This is an open access article licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International License (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

Autorskie prawa osobiste: Podstawka, M. (2022). Niniejszy artykuł został opublikowany w otwartym dostępie na licencji Creative Commons Attribution 4.0 International License (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

